

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Проректор з навчально-методичної роботи

Карина НЕМАШКАЛО

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	24 "Сфера обслуговування"
Спеціальність	242 "Туризм"
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	"Туризм"

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
кібербезпеки
та інформаційних технологій

Ольга СТАРКОВА

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри кібербезпеки та інформаційних технологій.

Протокол № 1 від 27.08.2022 р.

Розробник(и):

Венгіна О.С., к.т.н.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Інформаційні системи та технології в туризмі» призначена для здобувачів вищої освіти, що навчаються за першим (бакалаврським) рівнем. Вивчення дисципліни передбачає формування у майбутніх спеціалістів умінь та компетенцій для створення баз даних та редагування існуючих засобами Excel, моделювання бізнес-процесів. Здобувачі мають ознайомитися із можливостями електронних таблиць щодо створення баз даних та з засобами та моделюванням бізнес-процесів в туристичній сфері.

Метою навчальної дисципліни є отримання здобувачами теоретичних знань та практичних навичок щодо інформаційних систем та технологій в туризмі, проектування баз даних засобами Excel, будівництва бізнес-процесів у туристичній сфері.

Завданням навчальної дисципліни є комп'ютерна підготовка студентів до засвоєння моделей, методів та інформаційних технологій баз даних, які є ядром інформаційних систем різного призначення та побудова бізнес-процесів в туризмі.

Предметом навчальної дисципліни є засоби побудови баз даних та бізнес-процесів в туризмі.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	3
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Інформатика	Тренінг «Автоматизація діяльності туристичного підприємства»
Основи туристичної діяльності	Дипломна робота
Організація екскурсійної діяльності	

Компетентності та результати навчання за дисципліною.

Компетентності	Результати навчання
<p>Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).</p> <p>Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.</p> <p>Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.</p>	<p>Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.</p> <p>Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.</p> <p>Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні відомості з основ інформаційних систем та технологій

- Тема 1. Інформаційні технології.
- Тема 2. Інформаційні системи.
- Тема 3. Основи комп'ютерних мереж.
- Тема 4. Стандарти мережевих технологій.

Змістовий модуль 2. Основи створення моделі бази даних та моделювання бізнес-процесів.

- Тема 5. Інструментальні засоби проектування ІС для туристичного бізнесу.
- Тема 6. Апаратно-технічне та програмне забезпечення інформаційних технологій.
- Тема 7. Комп'ютерні системи бронювання та резервування.
- Тема 8. Геоінформаційні системи в туризмі.

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання і викладання

Викладання дисципліни передбачає залучання пояснювально-ілюстративного, репродуктивного, дослідницького методів, а також методів проблемного навчання. Так під час проведення лекційних занять викладач надає здобувачам певний обсяг теоретичного матеріалу, з наданням пояснень у графічному вигляді (схеми, таблиці, презентації) та за допомогою прикладів розв'язання задач (теми 3-6), а також на підставі розгляду кейсів (теми 6-8). На лабораторних заняттях здобувачі мають змогу отримати практичні навички розв'язання задач на підставі проблеми, сформульованої за тематикою заняття. Вдосконалення практичних навичок відбувається під час виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи.

Наведені методи навчання спрямовані на формування у здобувачів здатності створення нових баз даних та роботою з існуючими базами засобами MS Excel, моделювання бізнес-процесів в туристичній сфері.

Порядок оцінювання результатів навчання.

Система оцінювання сформованих компетентностей у здобувачей вищої освіти враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, та лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що надає здобувачу можливість отримати залік – 60 балів);

модульний контроль передбачає виконання підсумкових контрольних завдань, які можуть включати творчу дослідницьку складову та потребують знань та навичок отриманих під час вивчення певної сукупності матеріалу за тематикою модуля.

За поточного контролю знання здобувачів оцінюються за такими критеріями:

- вільне володіння навчальним матеріалом в повному обсязі, з розумінням прикладів та можливістю наведення власних прикладів для пояснення сутності матеріалу;
- демонстрація навичок щодо створення бази даних засобами електронних таблиць;
- моделювання бізнес-процесів;
- демонстрація навичок застосування методів аналізу інцидентів для розв'язання прикладних задач;
- демонстрація навичок застосування інноваційних методів роботи під час розв'язання задач;
- демонстрація вміння пошуку та аналізу джерел інформації, обґрунтування отриманих результатів та формування висновків за роботою.

Формування завдань та контроль за їх виконанням мають за мету сприяння набуття здобувачами навичок активного творчого мислення, прищеплення когнітивних навичок та норм доброчесної співпраці. Головною вимогою до виконання завдань є самостійність їх виконання або визначення відсотку вкладу за умови командної роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на лабораторних заняттях.

Розподіл балів поточного оцінювання за видами робіт є наступним.

Лекційні заняття: рівень оволодіння теоретичними знаннями визначається під час захисту виконання лабораторних робіт.

Лабораторні заняття: рівень набутих навичок застосування знань для розв'язання задач визначається правильністю виконання завдань лабораторних робіт (максимальна кількість балів становить 100).

Самостійна робота: рівень оволодіння навичками використання новітніх знань, методології та методів проведення наукових досліджень визначається за ступенем підготовки здобувачів до виконання лабораторних робіт та написання контрольних робіт (в технологічній карті додаткових балів на цей вид робіт не передбачено).

Підсумковий контроль: проводиться у вигляді заліку з урахуванням балів отриманих здобувачем під час виконання лабораторних та контрольних робіт.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Загальні відомості з основ інформаційних систем та технологій			
ТЕМА 1	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Інформаційні технології».	Активна робота	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.		
ТЕМА 2	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Інформаційні системи».	Активна робота	
	Лабораторна робота 1 «Інформаційні системи туристичного бізнесу»	Виконання лабораторної роботи	15
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
ТЕМА 3	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Основи комп'ютерних мереж».	Активна робота	
	Лабораторна робота 2 «Огляд сучасних ІС в туристичному бізнесі засобами MS Power Point»	Виконання лабораторної роботи	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
	<i>Аудиторна робота</i>		

ТЕМА 4	Лекція «Стандарти мережевих технологій».	Активна робота	
	Лабораторна робота 2 «Огляд сучасних ІС в туристичному бізнесі засобами MS Power Point»	Виконання лабораторної роботи	20
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
Змістовий модуль 2. Основи створення моделі бази даних та моделювання бізнес-процесів			
ТЕМА 5	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Інструментальні засоби проектування ІС для туристичного бізнесу».	Активна робота	
	Лабораторна робота 3 «Створення баз даних засобами електронних таблиць»	Виконання лабораторної роботи	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
ТЕМА 5	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Інструментальні засоби проектування ІС для туристичного бізнесу».	Активна робота	
	Лабораторна робота 3 «Створення баз даних засобами електронних таблиць»	Виконання лабораторної роботи	25
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
ТЕМА 6	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Апаратно-технічне та програмне забезпечення інформаційних технологій».	Активна робота	
	Лабораторна робота 4 «Побудова бізнес-процесів у туристичній сфері»	Виконання лабораторної роботи	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
ТЕМА 7	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Комп'ютерні системи бронювання та резервування».	Активна робота	

	Лабораторна робота 4 «Побудова бізнес-процесів у туристичній сфері»	Виконання лабораторної роботи	25
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
ТЕМА 8	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Геоінформаційні системи в туризмі».	Активна робота	
	Лабораторна робота 5 «Есе на тему «Перспективи розвитку галузі в Україні»»	Виконання лабораторної роботи	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
ТЕМА 8	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція «Геоінформаційні системи в туризмі».	Активна робота	
	Лабораторна робота 5 «Есе на тему «Перспективи розвитку галузі в Україні»»	Виконання лабораторної роботи	15
	<i>Самостійна робота</i>		
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до виконання лабораторних робіт. Виконання лабораторних завдань.		
Загальна кількість балів			100

Рекомендована література

Основна

1. Артеменко О., Сукач М., Хрущ Л. Інформаційні системи і технології в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі: підручник / О. Артеменко, М. Сукач, Л. Хрущ, М. Скопень, О. Будя. – К. : Видавництво Ліра-К, 2018. – 764 с.
2. Скопень М. М., Сукач М. К., Будя О. П., Артеменко О. І., Хрущ Л. А. Інформаційні системи і технології в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі: підр. / М. М. Скопень, К. Сукач, О. П. Будя, О. І. Артеменко, Л. А. Хрущ. – Київ : Ліра-К, 2018. – 764 с.
3. Організація баз даних : навч. посібник / О. Г. Трофименко, Ю. В. Прокоп, Н. І. Логінова, І. М. Копитчук. 2-ге вид. виправ. і доповн. – Одеса : Фенікс, 2019. – 246 с.
4. Бази даних та інформаційні системи: навчальний посібник / Н. О. Харів. – Рівне : НУВГП, 2018. – 127 с.
5. Лосєв М. Ю. Бази даних : навчально-практичний посібник для самостійної роботи студентів / М. Ю. Лосєв, В. В. Федько. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 233 с.

Додаткова

6. Грабар М. В. Інформаційні системи та технології в туризмі. Методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 242 «Туризм» / М. В. Грабар. – Ужгород : Вид. ДВНЗ УжНУ, 2019. – 48 с.

7. Мулеса О.Ю. Інформаційні системи та реляційні бази даних. Навч.посібник. – Електронне видання, 2018. – 118 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/19776/1/%D0%9C%D1%83%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%B0_%D0%91%D0%94.pdf

8. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Розлуцька Г.М., Імре Ю.Ю. Місце теми «Інструкція SELECT» в змістовому модулі «Реляційні бази даних» та методика її навчання. Фізико-математична освіта. 2018. Випуск 1(15). С. 260-263.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

9. SQLBolt. Learn SQL with simple, interactive exercises. URL: [SQLBolt - Learn SQL - Introduction to SQL](#). (дата звернення 01.06.22).

10. Welcome to SQL Zoo. URL: [SQLZOO](#). (дата звернення 30.05.22).

11. SQL навчальний посібник. URL: Підручник SQL (w3schools.com)<https://w3schoolsrus.github.io/sql/index.html> - gsc.tab=0 (дата звернення 01.06.22).

12. . Збірка практичних задач SQL. URL: [Solve SQL | HackerRank \(hackerrank.com/domains/sql\)/](#) (дата звернення 01.06.22).

13. Онлайн тренажер з вправами по SQL. URL: [PostgreSQL Exercises \(pgexercises.com\)](#) (дата звернення 01.06.22).

14. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця за дисципліною "Інформаційні системи та технології в туризмі" <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9682> .